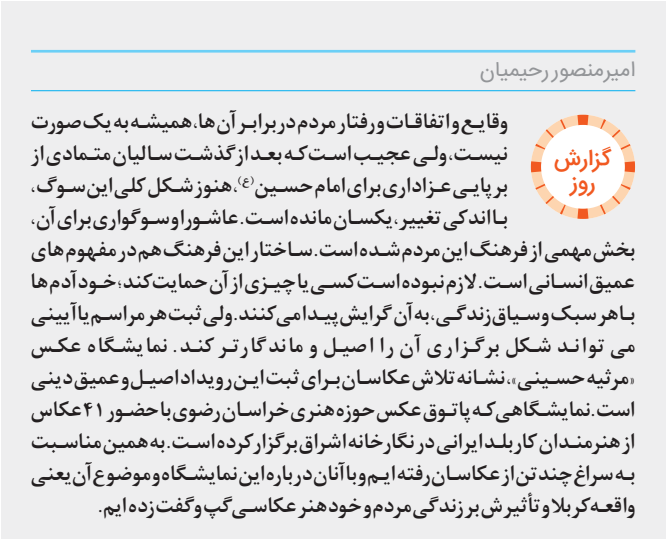

آیین‌های عاشورایی در قاب تصویر

گفت‌وگو با چند هنرمند مطرح عکاس نمایشگاه «مرثیه حسینی»

گزارش روز

وقایع و اتفاقات و رفتار مردم در برابر آن‌ها، همیشه به یک صورت نیست، ولی عجیب است که بعد از گذشت سالیان متمادی از برپایی عزاداری برای امام حسین^(ع)، هنوز شکل کلی این سوگ، با اندکی تغییر، یکسان مانده است. عاشورا و سوگواری برای آن، بخش مهمی از فرهنگ این مردم شده است. ساختار این فرهنگ هم در مفهوم های عمیق انسانی است. لازم نبوده است کسی یا چیزی از آن حمایت کند، خود آدم‌ها با هر سبک و سیاق زندگی، به آن گرایش پیدا می‌کنند. ولی ثبت هر مراسم یا آیینی می تواند شکل برگزاری آن را اصیل و ماندگارتر کند. نمایشگاه عکس «مرثیه حسینی»، نشانه تلاش عکاسان برای ثبت این رویداد اصیل و عمیق دینی است. نمایشگاهی که پاتوق عکس حوزه هنری خراسان رضوی با حضور ۴۱ عکاس از هنرمندان کاربلد ایرانی در نگارخانه اشراق برگزار کرده است. به همین مناسبت به سراغ چند تن از عکاسان رفته ایم و با آنان درباره این نمایشگاه و موضوع آن یعنی واقعه کربلا و تأثیرش بر زندگی مردم و خود هنر عکاسی گپ و گفت زده ایم.

● در مسیر زیبایی‌شناسی فرهنگ عاشورا قدیر وقاری، دبیر نمایشگاه و عضو کانون عکاسان خراسان رضوی، درباره چالش‌هایی که این نمایشگاه کشوری برای برگزاری، با آن روبه‌رو بوده است، گفت: در ابتدا حدود ۸۶ عکاس ایران و خراسان را انتخاب کردیم. در انتخاب عکس‌ها استاندارد ی را هم دنبال کردیم. موضوع عکس‌ها بر ایما ن مهم بود و هدف فقط جمع‌آوری آثار نبود. با اینکه نام نمایشگاه را «مرثیه حسینی» گذاشته بودیم، رویکرد ما فرهنگ عاشورا و زیبایی‌شناسی این فرهنگ بود. نوع برخورد مردم شهرها و روستاهای کشور با عاشورا و فرهنگ آن، برای ما خیلی اهمیت داشت. دنبال عکس‌های نامتعارف مانند قمه زنی و این دست اتفاقات هم نبودیم. می‌خواستیم رفتار مردم را در این نوع سوگواری نشان بدهیم، برای همی ن کرده ایم در کنار ترکیب بندی، کادربندی، اصلاح عکس و دیگر موضوعات فنی، بهترین عکس‌ها با مضامین عاشورایی را انتخاب کنیم. با این

تفصیل ۵۵ عکاس برای ما عکس فرستادند و از بین آن‌ها ۴۱ هنرمند در نمایشگاه حاضر شدند. حدود نیمی از آثار هم از شهرهای دیگر کشور به دبیرخانه فرستاده شده بود.

وی درباره چشم انداز و اهداف افغانستانگه گفت: ما می‌خواستیم با برگزاری چنین همایش‌هایی، در بین هنرمندان حوزه اجتماعی و به خصوص آن‌هایی که نگاه مذهبی دارند، اتحاد و همبستگی

ایجاد کنیم. از منظر دیگر با آشنا کردن مردم با آیین‌های عاشورایی سراسر کشور، فرهنگ سازی بکنیم. خوشبختانه به این هدف نزدیک شدیم و این نمایشگاه توقعات ما را برآورده کرده است.

وقاری افزود: تأمین هزینه‌های برگزاری نمایشگاه، ما را با چالشی جدی روبه‌رو کرد. شهرداری و حوزه هنری، بودجه‌ای برای چاپ آثار در اختیار مانگذاشتند و این موضوع، موجب به تعویق افتادن نمایشگاه و چاپ آثار با کیفیتی کمتر از انتظار شد.

عضو کانون عکاسان خراسان رضوی

وجود ندارد و درآمد هنرمندان از فروش و انتشار عکس، خیلی ناچیز است، به طوری که اصلا به حساب نمی‌آید. وی درباره نمایشگاه مرثیه حسینی و برآورده کردن سطح توقع عکاسان و شرکت‌کنندگان در آن و تأثیرش بر روند فعالیت هنرمندان، بیان کرد: این گونه نمایشگاه‌ها به نوعی رسانه‌هایی هستند که عکاس می‌تواند با شرکت در آن‌ها، اثرش را به مخاطبان عرضه کند. اینکه نمایشگاه کجا و با چه

و دورهمی عکاسانه را دارد که با حضور در آن، می‌توانند دیداری تازه کنند و از دیدگاه‌های مخاطبان بهره‌برند.

● نمایشگاهی احساسی و خودجوش جابر غلامی، نیز از عکاسان اراکی است که تاکنون در جشنواره‌های داخلی و خارجی زیادی شرکت کرده است. او درباره تأثیر این نمایشگاه بر کار هنری خود و عکاسی گفت: نمایشگاه مرثیه حسینی یک نمایشگاه احساسی و خودجوش از طرف دوستان پاتوق عکس مشهد است. پس زیاد نمی‌شود از عکاسان توقع داشت. محصول تولید شده در این نمایشگاه، با سایر نمایشگاه‌هایی که به صورت فراخوان

بین دوستان عکاس انتشار پیدا می‌کند، فرق دارد. این نمایشگاه‌ها در واقع نوع نگاه هر عکاس را در قالب آن موضوع نشان می‌دهد. در این نمایشگاه سبک کار عکاسان مختلف، کنار هم قرار می‌گیرد و مخاطبان و هنرمندان، بیشتر عکس‌های یکدیگر را بررسی می‌کنند. این طور همایش‌ها باعث می‌شود هنرمندان، یکدیگر را در شبکه‌های مجازی و واقعی دنبال کنند و کارهای هم را ببینند. از تأثیر این دست

نمایشگاه‌ها، تبادل و دورهمی و شناخت عکاسان از یکدیگر است. قالب چنین نمایشگاه‌هایی هم برای خود عکاس و هم برای مخاطب آن خوشایند خواهد بود و ارتباطی که بین آن‌ها شکل می‌گیرد، از پیامدهای مثبت

وی درباره تأثیر عکس‌های اجتماعی بر ثبت وقایع و ماندگار کردن اتفاقات برای نسل آینده بیان کرد: عکاسی مستند، شاخه‌ای از عکاسی است که در آن، عکاس رخداد های اطرافش را ثبت می‌کند و می‌کوشد عکسی واقع‌گرایانه ارائه دهد. تصویر در عکاسی مستند یک سند تاریخی به حساب می‌آید. عکس‌های مستند در کنار مضامین زیبایی‌شناسانه و هنری، بیشتر به منظور تحولات اجتماعی و سیاسی، بهره‌برداری می‌شوند، چون واقعیت را همان‌طور که هست، به ثبت می‌رسانند. به عبارت ساده‌تر، در این نوع عکاسی، تصویر، نقش یک شاهد و مدرک را برای اثبات وجود یک وضعیت خاص به عهده دارد. از طریق عکس‌های